

Utlåtande 2017:162 RIV (Dnr 106-13/2016)

Elevhälsa

Motion (2016:2) av Erik Slottner (KD)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motion (2016:2) av Erik Slottner (KD) om elevhälsa av anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Olle Burell anför följande.

Ärendet

Erik Slottner (KD) lyfter i en motion till kommunfullmäktige om elevhälsa fram att alltför många barn och unga, inte minst flickor, drabbas av olika former av psykisk ohälsa. En granskning av Skolinspektionen som redovisats tidigare i år visar att elever i grundskolan som mår dåligt eller är oroad sällan träffar en skolpsykolog.

Motionären föreslår en förstärkning av elevhälsan genom att införa en elevhälsogaranti så att alla elever i behov av stöd får det inom 24 timmar från det att en första kontakt har tagits. I motionen ingår även ett förslag om att utveckla elevhälsans verksamhet på nätet.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, utbildningsnämnden, Lärarnas Riksförbund Stockholm och Lärarförbundet Stockholm. Lärarnas

Riksförbundet Stockholm och Lärarförbundet Stockholm har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret anser att elever som behöver ha stöd ska ha det snabbt och enkelt. Det är i linje med de Allmänna råd från Skolverket som Stockholms stad följer. En garanti för elevhälsa är inte förenligt med rådande regelverk och kan därför inte införas. Stadsledningskontoret instämmer med Erik Slottnér om att elevhälsans verksamhet på internet ska fortsätta att utvecklas.

Utbildningsnämnden lyfter fram det kvalitetsprogram för elevhälsa som man sedan ett par år haft och nu implementerar på stadens alla skolor där förebyggande och hälsofrämjande elevhälsa är i fokus. Samverkan är viktig inom elevhälsan och ska ske med alla aktörer runt eleverna för att tidigt upptäcka och sätta in rätt stöd. Elevhälsogaranti är inte förenlig med rådande regelverk.

Mina synpunkter

Elevhälsan är ett av majoritetens absolut viktigaste områden att förbättra i Stockholms stads skolor. Ett barn som mår bra och får det stöd som hen behöver har de bästa förutsättningarna för att lyckas i skolan. Man kan må dåligt över att skolarbetet inte fungerar som det ska eller av sociala skäl. Oavsett måste behovet upptäckas och stödet sättas in tidigt.

Stockholms stad har jämfört med andra städer i Sverige halkat efter i utvecklingen av ett hälsofrämjande och förebyggande arbetssätt som är nära samverkande med lärare och vårdnadshavare. Det vänder majoriteten på nu genom att prioritera elevhälsan i budgetar och se till att förutsättningarna för att inrätta kompletta elevhälsoteam på varje skola finns, inklusive skolpsykolog. Det är också viktigt att skolorna jobbar normkritiskt för att nå och arbeta med alla elever som mår dåligt. Det finns särskilda satsningar för att utveckla den kompetensen på skolorna.

När ett barn mår dåligt ska det alltid finnas en dörr att knacka på. Allra helst ska skolan vara organiserad så att ett barns ohälsa upptäcks tidigt genom samverkan mellan lärare, vårdnadshavare och elevhälsoteamets medarbetare så att ingen ska behöva gå med ont i magen i skolan. Det är den metod som Skolverkets allmänna råd föreskriver och som skollagen uttrycker. Det är med den anledningen, enligt utbildningsnämndens och stadsledningskontorets bedömning, inte förenligt med nuvarande regelverk att införa en elevhälsogaranti enligt motionärens förslag.

Bilagor

1. Reservationer
2. Motion (2016:2) om elevhälsa

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson och Cecilia Brinck (alla M) och borgarrådet Lotta Edholm (L) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Motion (2016:2) av Erik Slottner (KD) om elevhälsa bifalls.
2. Därutöver anfördes följande.

Alltför många barn och unga, inte minst flickor, drabbas av olika former av psykisk ohälsa. Det finns flera olika orsaker till detta, men elevhälsan gör en betydande insats för att hjälpa barn och unga att må bättre, vilket är värdefullt för den enskilde och samtidigt bidrar till att fler kan tillgodogöra sig undervisningen i skolan.

Med anledning av den psykiska ohälsans utbredning bland barn och unga är det positivt att utbildningsnämnden understryker vikten av elevhälsoarbetet i skolan. Det är också positivt att den är av uppfattningen att elever ska få stöd så snart som möjligt, men det är märkligt att den påstår att förslaget om en elevhälsogaranti inte skulle vara genomförbart.

Motionen handlar om att stärka elevhälsan genom att införa en elevhälsogaranti som innebär att alla elever i behov av stöd garanteras en första kontakt, inom 24 timmar från det att hjälp har sökts. En snabb återkoppling till den som är i behov av stöd kan för det första vara fullständigt avgörande. För det andra skulle en sådan prioritering som elevhälsogarantin innebär, i förlängningen också medföra att resurser inom den specialiserade barn- och ungdomspsykiatrien kan frigöras, och användas för de barn och unga som har mer omfattande behov. Vi anser därför att motionen om att införa en elevhälsogaranti ska bifallas.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2016:2) av Erik Slottner (KD) om elevhälsa av anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 31 maj 2017

På kommunstyrelsens vägnar:
K A R I N W A N N G Å R D

Olle Burell

Ulrika Gunnarsson

Reservation anfördes av Anna König Jerlmyr, Cecilia Brinck, Johanna Sjö, Markus Nordström och Lars Jilmstad (alla M) och Lotta Edholm (L) med hänvisning till Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Karin Ernlund (C) och Erik Slottner (KD) med hänvisning till Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Erik Slottnér (KD) har skrivit en motion till kommunfullmäktige om elevhälsa där han vill stärka elevhälsan och föreslår till kommunfullmäktige att en elevhälsogaranti inrättas. Elevhälsogarantin ska innebära att alla elever i behov av stöd ska få det inom 24 timmar från att en första kontakt har tagits.

Motionären vill också att arbetet med elevhälsa på nätet ska vidareutvecklas.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, utbildningsnämnden, Lärarnas Riksförbund Stockholm och Lärarförbundet Stockholm. Lärarnas Riksförbund Stockholm och Lärarförbundet Stockholm har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 19 februari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret instämmer i att elevhälsan är av stor betydelse och ett viktigt utvecklingsområde i både grund- och gymnasieskolan. Fokus i Stockholms stad, med utgångspunkt i skollagen och Skolverkets allmänna råd, ligger på att utveckla och stärka en *samlad* elevhälsa, dvs. en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper samt att det finns kompetens att tillgå för arbetet. Stadsledningskontoret anser att en elev som mår dåligt eller är oroad på ett enkelt och snabbt sätt tidigt ska få den hjälp och det stöd som eleven behöver. Med en väl fungerande samlad elevhälsa innebär det att eleven kan ta sin första kontakt med den som är mest lämpad för den individ det rör. Det kan vara mentorn, skolsköterskan, skolpsykolog eller någon annan personal i skolan eller inom elevhälsan. Genom det arbete som bedrivs i Stockholms stad med utveckling av elevhälsoteamen och deras tvärfunktionella uppdrag skapas på så vis förutsättningar för ett arbetssätt där eleven får snabb hjälp och stöd utifrån sina behov.

Enligt skollagen och Skolverkets allmänna råd ”Arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram” ska elevhälsan främst vara förebyggande och hälsofrämjande och stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Mot bakgrund av detta är en elevhälsogaranti så som motionären föreslår inte förenligt med rådande regelverk.

Stadsledningskontoret instämmer med Erik Slottners (KD) förslag om att elevhälsans verksamhet på internet ska fortsätta att utvecklas.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 maj 2016 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och därutöver anföra.

För att klara skolan måste man som elev må bra och känna sig trygg. Vår vision för elevhälsan är att det alltid ska finnas en dörr att knacka på. Det är en fråga om daglig tillgänglighet. I de två senaste budgetar som staden antagit har ett kraftigt tillskott skjutits till skolan för att tillse att det ska finnas tillräckligt med personal på varje skola för att göra det möjligt.

Utveckling av kvaliteten i elevhälsan är en av majoritetens främsta prioriteringar. Stockholms stad har inte tidigare legat i framkant vad gäller elevhälsa. Det vill vi ändra på. Vi vill se ett elevhälsoteam på varje skola som minst består av skolkurator, skolpsykolog, skolläkare, skolsköterskor och specialpedagoger. Elevhälsoteamens arbete ska ledas av rektor och elevhälsans perspektiv ska vara integrerad i skolans alla verksamheter och vara ett stöd för läraren. Elevhälsan ska vidare arbeta normkritiskt för nå och arbeta med alla elever som mår dåligt. För att klara sitt uppdrag om en hög kvalitativ elevhälsa behöver skolorna vara skickliga på samverkan med vårdnadshavare, inom skolan, med landsting och med andra aktörer inom kommunen.

Reservation anfördes av Markus Nordström m.fl. (M), Lotta Edholm m.fl. (L) och John Kåberg (C), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Jenny Sandsten (Fi) som instämde i nämndens beslut utifrån det gemensamma förslaget till beslut från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Ersätтарыttrande gjordes av Christian Carlsson (KD) som hänvisade till reservationen gemensamt från Moderaterna, Liberalerna och Centerpartiet.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 27 april 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att välmående är en mycket viktig faktor för elevernas målluppfyllelse och att elevhälsoarbete är ett prioriterat område. Förvaltningen har arbetat med att stödja skolornas elevhälsoarbete i ett förvaltningsövergripande uppdrag där grundskolor och gymnasieskolor har fokuserat på elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Alla

som arbetar i skolan ska bidra i arbetet med att skapa goda lärmiljöer för eleverna. Samtliga skolors elevhälsoarbete följs upp i det systematiska kvalitetsarbetet.

Utbildningsnämndens ”Kvalitetsprogram för elevhälsoarbetet inklusive lednings- och kvalitetssystem” (från 2010 och uppdaterat i juni 2015) reglererar ansvar och uppdrag för skolledningen och elevhälsoteamens olika professioner.

Personalen som arbetar i skolans elevhälsoteam har ett särskilt ansvar att kunna uppmärksamma elevers behov av stöd, men alla som arbetar i skolan ska tidigt känna igen tecken på psykisk ohälsa. En stor del av elevhälsoarbetet och stöd till elever genomförs i det dagliga arbetet av ordinarie lärare. Elever har rätt till, och ska få, stöd så skyndsamt som möjligt.

Elevhälsa är ett vitt begrepp och skolornas elevhälsoteam utgörs av olika funktioner. Elevhälsan omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser och ska användas som ett verktyg i skolans hälsofrämjande och förebyggande arbete samt med att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Arbetets gång runt elever i behov av stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen och särskilt stöd återfinns i Skolverkets allmänna råd ”Arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram”. Förslaget om en elevhälsogaranti är därför inte genomförbart enligt regelverken.

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med strategier för att snabbt och på ett rättsäkert sätt möta elevers olika behov.

Reservationer m.m.

Utbildningsnämnden

Reservation anfördes av Markus Nordström m.fl. (M), Lotta Edholm m.fl. (L) och John Kåberg (C) enligt följande.

Att nämnden tillstyrker motionen.
Att därutöver anföras.

Alltför många barn och unga, inte minst flickor, drabbas av olika former av psykisk ohälsa. Det finns flera olika orsaker till detta, men elevhälsan gör en betydelsefull insats för att hjälpa barn och unga att må bättre, vilket är värdefullt för den enskilde och samtidigt bidrar till att fler kan tillgodogöra sig undervisningen i skolan.

Med anledning av den psykiska ohälsans utbredning bland barn och unga är det positivt att förvaltningen understryker vikten av elevhälsoarbetet i skolan. Det är också positivt att man är av uppfattningen att elever ska få stöd så snart som möjligt, men det är märkligt att man påstår att förslaget om en elevhälsogaranti inte skulle vara genomförbart.

Motionen handlar om att stärka elevhälsan genom att införa en elevhälsogaranti som innebär att alla elever i behov av stöd garanteras en första kontakt, inom 24 timmar från det att hjälp har sökts. En snabb återkoppling till den som är i behov av stöd kan för det första vara fullständigt avgörande. För det andra skulle en sådan prioritering som elevhälsogarantin innebär, i förlängningen också medföra att resurser inom den specialiserade barn- och ungdomspsykiatri kan frigöras, och användas för de barn och unga som har mer omfattande behov. Vi anser därför att motionen om att införa en elevhälsogaranti ska bifallas.